

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, OKETOPIA 12, 1893.

KOOTI WHENUA MAORI KI HOTERENI, A TE 13 O NGA RA O OKETOPIA, 1893.

"Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886," me nga Ture Whakatikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Hotereni, a te 13 o nga ra o Oketopa, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i te tikanga o te tono e mau i te Kupu Apiti i raro nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata iho ina watea etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 30 o nga ra o Hepetema, 1893.

NA MOAPETI,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
1	Wiremu te Oka, Heta Hetaraka, Reipene Hetaraka	Mataitai Nama 7	Te rohe ki te Tonga ko te raina o te Parihi o Otau, te rohe ki te Hauauru me te Hauraro ko Mataitai Nama 6 Poraka, te rohe ki te Rawhiti ko Kiripaka Poraka.

TONO WHAKATU RIUWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
1	Wini Kerei te Whetuiti	Te Rangatahae	Hemi Koinaki.
2	Wini Kerei te Whetuiti	Te Rangatahae	Naki te Herewaina.

KOOTI KOMIHANA, KI WHANGAROA, A TE 25 O NGA RA O OKETOPIA, 1893.

"Te Ture Arai i nga Hoko Tahae, 1881," me nga "Ture Whakatikatika 1888 me 1889 i te Ture Arai Hoko Tahae 1881."

Tari Kooti Whenua Maori,
Akarana, 4 Oketopa, 1893.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki Whangaroa, a te 25 o nga ra o Oketopa, 1893, hei uiui i nga ritenga o te riiri o te whenua e whaka-

huatia nei te ingoa i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakaha ana ki taua riiri, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakaha.

NA MOAPETI,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

TETARI WAHI O TE KARAATI A SNOWDEN, KAEO. 93-107. He pukapuka hoko i tuhia i te 26 o nga ra o Hepetema, 1893, na Catherine Pepi, hoa wahine o Joseph Pepi, o Kaero, ki a Joseph Hare tamaiti, o Kaero, Whangaroa.

Tono Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo tetahi Wira.

Tari Kooti Whenua Maori,
Kihipane, 22 Hepetema, 1893.

MO te wira o HONA HUUU, kua mate, me MARAEA TE HUUU (te Kai-whakahaere i taua wira), he wahine Maori, no Whangara, kua mate.

I runga i tetahi pukapuka tono i tukua mai e Raiha Tatu, kia whakaputaina atu he Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo te wira kua whakahuatia i runga ake nei:

Na he panuitanga tenei ko nga tangata katoa e whakahaere ana ki taua tono me tuku mai e ratou he pukapuka arai i taua tono ki te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Kihipane, i runga ano i te tikanga tuku pukapuka pera, me tuku mai aua pukapuka arai i roto i nga marama e rua i muri atu i te putanga o tenei *Kahiti*.

NA TIAKIHANA,
Kai-Rehita.

Tono Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo tetahi Wira.

Tari Kooti Whenua Maori,
Kihipane, 29 Hepetema, 1893.

MO te wira o MERE HAHAI, he wahine Maori, no Uawa, kua mate.

I runga i tetahi pukapuka tono i tukua mai e Himiona te Kani, kia whakaputaina atu he Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo te wira kua whakahuatia i runga ake nei:

Na, he panuitanga tenei ko nga tangata katoa e whakahaere ana ki taua tono me tuku mai e ratou he pukapuka arai i taua tono ki te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Kihipane, i runga ano i te tikanga tuku pukapuka pera, me tuku mai aua pukapuka arai i roto i nga marama e rua i muri atu i te putanga o tenei *Kahiti*.

NA TIAKIHANA,
Kai-Rehita.

“TE TURE (WHAKAMANA TAKE) WHENUA MAORI, 1892.”

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ko te tono i mahia i raro i te Ture kua whakahuatia i runga ake nei me nga ritenga i raro i taua Ture, a kei te Kupu Apiti nei te tino whakamaramatanga o taua tono, a kua tuhia i runga ano i te ritenga tuturu ki roto ki nga pukapuka whakaaturanga i roto i te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori i Poneke.

I tuhia i tenei te 6 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

Te ingoa o te Kai-tono.	Te Poraka e pangia ana.	Te ahua o te Kereeme.
55. Joseph Wilson	Hawera, Poraka I., Tekiona 57; Poraka II., Tekiona 6 (Nga Tekiona 634 me 635 Patca)	E ki ana te kai-tono kua riro i a Felix McGuire te paanga o Heke Paakeke, i roto i te poraka e kua nei.

KOOTE KOMIHANA, KI PONEKE, A TE 25 O NGA RA O OKETOPA, 1892.

“Te Ture Arai i nga Hoko Tahae, 1881,” me Nga Ture Whakaitikatika 1888 me 1889 i te Ture Arai Hoko Tahae, 1881.”

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 9 Oketopa, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki te Whare Kooti Whakawa Hara, i Poneke, a te 25 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 2 o nga haora i te awatea, hei uiui i nga ritenga o nga keehi e mau ana i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakahaere ana ki aua hoko, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakahaere.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

WHAREROA NAMA 1.
93-371. He pukapuka tuku i tuhia i te 30 o nga ra o Mei, 1893, na Maata Naenao ki a Michael James Lynch me tetahi atu.

URUOKAKITE TONGA B, NAMA 8.
93-372. He pukapuka tuku i tuhia i te 4 o nga ra o Akuhata, 1893, na Akonchi Tutere me tetahi atu ki a John Craig McKerrow.

NGAKARORO NAMA 3B.
93-375. He pukapuka tuku i tuhia i te 23 o nga ra o Hepetema, 1893, na Oriwia Tame Hawea ki a James Gear.

HUTE, TEKIONA 36, HE WAHI O ROFA 4.
93-376. He rihi i tuhia i te 14 o nga ra o Akuhata, 1893, na Hapi Puketapu ki a James Daley.

MOTUHARA C.
93-377. He pukapuka tuku i tuhia i te 25 o nga ra o Hurae, 1893, na Horo Hawea ki Te Wellington and Manawatu Railway Company (Limited).

MOTUHARA A.
93-378. He pukapuka tuku i tuhia i te 5 o nga ra o Hune, 1893, na Wi Parata ki Te Wellington and Manawatu Railway Company (Limited).

MOTUHARA B.

93-379. He pukapuka tuku i tuhia i te 5 o nga ra o Hune, 1893, na Tere Maahi ki Te Wellington and Manawatu Railway Company (Limited).

MANAWATU KUKUTAUAKI HE WAHI O NAMA 2G.
93-380. He pukapuka tuku i tuhia i te 22 o nga ra o Hepetema, 1893, na Hoani Taipua ki Te Wellington and Manawatu Railway Company (Limited).

TUWHAKATUPUA NAMA 2E.
93-381. He pukapuka tuku i tuhia i te 2 o nga ra o Hepetema, 1893, na Ripeka Eparaima me tetahi atu ki a William Akers.

OTAKI, TEKIONA 53, 54, ME 55.
93-385. He pukapuka tuku i tuhia i te 6 o nga ra o Hepetema, 1893, na Mere Hakarara Kiharoa ki a Herbert Freeman me tetahi atu.

OTAKI, TEKIONA 164.
93-386. He pukapuka tuku i tuhia i te 30 o nga ra o Hepetema, 1893, na Hori te Waru, ki a Mere Hori te Waru.

MANAWATU KUKUTAUAKI NAMA 4C, HE WAHI O TEKIONA NAMA 1.
93-387. Mokete i tuhia i te 3 o nga ra o Oketopa, 1893, na Hakarara te Whena, ki a Tamati Ranapiri.

HARUATAI NAMA 3.
93-388. He rihi i tuhia i te 20 o nga ra o Mei, 1893, na Raika Takarere me tetahi atu ki a Thomas Smith.

NGARARA KI TE HAUAUU A, TEKIONA 58.
93-389. He pukapuka tuku i tuhia i te 18 o nga ra o Akuhata, 1893, na Heni te Rau ki a Charles Bruce Morison.

NGARARA KI TE HAUAUU A, TEKIONA 58.
93-390. He rihi i tuhia i te 28 o nga ra o Hurae, 1893, na Heni te Rau ki a Charles Bruce Morison.

MANAWATU KUKUTAUAKI NAMA 2E, TEKIONA 7.
93-391. He pukapuka whakaetanga i tuhia i te 7 o nga ra o Hune, 1893, i waenganui i a Ratu Pehi me Frederick Graham Andrews.

KOITI KOMIHANA, KI WHANGANUI, A TE 6 O NGA RA O NOWEMAA, 1893.

"Te Ture Arai i nga Hoko Tahae 1881," me nga "Ture Whakatikatika 1888 me 1889 i te Ture Arai Hoko Tahae, 1881."

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 9 Hepetema, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei. hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana ki te Whare Kooti Whakawa Hara, i Whanganui, a te 6 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 10 o nga haora i te ata, hei uiui i nga ritenga o nga keehi e manana ana i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakaha ana ki aua hoko, me haere ki reira whakaatu ai i a ratou whakaha.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

MANGATIPONA KI KE RAWHITI NAMA 4.

93-382. He pukapuka tuku i tuhia i te 23 o nga ra o Hepetema, 1893, na Kawana Piwha me etahi atu kia Finlay McLean.

OTAMOA PORAKA 2B.

93-373. He pukapuka tuku i tuhia i te 26 o nga ra o Hurae, 1893, na Aperahama Tahunuiarangi ki a Elizabeth Collins.

OKOPUKU, TEKIONA 433.

93-383. He mokete i tuhia i te 4 o nga ra o Oketopa, 1893, na John Matai Broughton me etahi atu ki a Henry Shuttleworth.

Tono Pukapuka Whakamananga Wira.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 9 Oketopa, 1893.

MO te wira o ATARETA TE IHO-O-TE-RANGI, he wahine Maori, kua mate.

I runga i tetahi pukapuka tono i tukua mai e Roka Ihakara raua ko Te Kooti te Rato, kia whakaputaina atu he Pukapuka Whakamananga i te wira, kua whakahuatia i runga ake nei.

Na he panuitanga tenei ko nga tangata katoa e whakaha ana ki taua tono, me tuku mai e ratou he pukapuka arai i taua tono ki te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i runga ano i te tikanga tuku pukapuka pera, me tuku mai aua pukapuka arai i roto i nga mararama e rua i muri atu i te putanga o tenei Kahiti.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

PANUITANGA.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 17 Hurae, 1893.

HE tono tenei ki nga tangata Maori katoa e whai mahi ana, tikanga ana ranei hei tukunga mai ki te araoro o te Kooti kia tere ta ratou tuku mai i a ratou pukapuka tono inaianei. Ko te tikanga heki a nga Maori he tatari kia kite ra ano ratou i nga Panui o nga Kooti meake ka tu, katahi ano ka tuku mai i a ratou pukapuka tono, na reira tac rawa mai aua tono kua pahure ke te wa e ahei ai te Panui ki roto ki te Kahiti, ki nga Kahiti ranei mo aua Kooti.

Heoi ko te tikanga kia rite kua ano te whakaaro o te tangata Maori, o nga tangata Maori ranei, kia tukua mai tetahi mahi, pukapuka tono ranei ki te Kooti, hei reira tonu aro ka tuku mai i taua mahi, pukapuka, tono ranei ki te Kooti takoto ai; mo te tac rawa ake ki te wa e whakaritea ai kia tu he Kooti ki tetahi wahi, ka ahei nga keehi mo tera Kooti te whakauru ki roto ki te Kahiti i te wa e tika ana.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

PANUITANGA.

Te Tari mo nga Tikanga o te Ture,
Poneke, 2 Pepuere, 1893.

HE maha nga pupapuka a nga tangata Maori o tac mai ana ki te Tari nei, otira ko te ingoa kau o te kainga i tuhia ki roto, ko te ingoa nui o te takiwa kahore tena i tuhia ki roto, engari ki te tuhii mai te tangata Maori i tana pukapuka ki te Kawanatanga me tuhii te ingoa o tana kainga me te ingoa ano hoki o te poutapeta e tutata ana ki taua kainga ki roto ki tana pukapuka, mehemea ka peneitia ka haere tika atu te kupu whakahoki ki a ia.

NA TE HETERETINI.

Te Tari mo nga Tikanga o te Ture,
Poneke, 30 Huanere, 1893.

HE whakaaturanga tenei kia mohiotia ai, i te mea kua whakakotahitia te Tari Maori me te Tari mo nga Tikanga o te Ture, ma

TE HETERETINI,

(C. J. A. Haselden), te Hekeretari mo te Tari mo nga Tikanga o te Ture, e haina te nuinga o nga pukapuka e tuhia atu ana ki nga Maori, a ko nga pukapuka i tika nei kia tuhia inai ki te Tari Maori i mua, me tuku mai inaianei ki a Te Heteretini; engari ia ko nga pukapuka mo nga take e whakahaerea ana e etahi atu Tari, me tuhii atu ena ki aua Tari ano, a ma nga Hekeretari o aua Tari e tuhii atu i nga kupu whakahoki ki nga kai-tuhi mai.

NA TE KARIMANA,
Minita mo te Taha Maori.

PANUITANGA.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 1 Mei, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohio te katoa, he maha nga pukapuka tono kia whakaputaina he pukapuka whakamananga wira, he pukapuka whakamana ranei i nga tikanga whakahaere o nga wira, kua tac mai ki tenei Tari, a kahore ano kia tac mai he pukapuka arai mo aua tono Heoi e kore e ahei te whakahaere te whakarite ranei a te Kooti i nga tikanga o aua tono, na te mea hoki kahore i tukua tahitia mai e nga Kai-tono nga pukapuka whakapuaki kupu, ki tuturu pono, pera me era kua whakaaturia i te Kupu Apiti, ki nga Ritenga Whakahaere i apititia atu nei ki nga Ritenga Whakahaere mo nga mahi o te Kooti Whenua Maori, ara pera me nga ahuu pukapuka Nama 46 me Nama 47, mo nga pukapuka whakamananga wira, mo nga ahuu pukapuka Nama 49 me Nama 50, mo nga pukapuka whakamana i nga tikanga whakahaere wira (Tirohia nga Ritenga Whakahaere Apiti).

Na ko nga tangata kua tuku pukapuka tono pera mai, o tuku pukapuka tono pera mai ranei a muri ake nei me mahara ratou ki te tuku mai i aua pukapuka pera, ara kia tika ta ratou tuku mai i nga pukapuka tono kia ahei ai te whakahaere a te Kooti i a ratou tono.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

TE TURU WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAAURU, 1892.

KUA whakaatu ki nga TANGATA MAORI mo ratou te WHENUA, ratou ko te KAI-TANGO RIRI, kia mohio ratou tere ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA i HAWERA, a te MANE, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 10 o nga haora i te ata, hei whakarite i te utu rahi mo tetahi RIRI hou ki a THOMAS ROBSON, o tetahi whenua e mohiotia ana ko Tekiona 14 o Poraka II, HAWERA, e 38 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), ara ko te whenua e manana te whakaaturanga i roto i nga Riri kua rehita ki nga Nama 429 me 839.

KI te Kura Taniwha Te Aio, me era atu tangata Maori mo ratou tere piri whenua katoa i roto i te Takiwa Huri o Hawera, e mohiotia ana ko Tekiona 14 o Poraka II, te ingoa, e 38 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei) i runga i te ruururanga ara ko te whenua e manana te whakaaturanga i roto i nga Riri kua rehita ki nga Nama 429 me 839, a ki a Thomas Robson, o Normanby, ano hoki, kai-tahi paauu te kai-tango riri.

Notemua kua tuhii pukapuka whakaatu mai a Thomas Robson kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-wara o nga tekiona o "Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Hauru, 1892," whakaatu i tona hiahia kia piri i a ia he riri hou i raro i nga tikanga o tana tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamana taua tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o tana Thomas Robson me nga tangata Maori katoa mo ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu rahi kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekua-ina-tahi o te riri hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga e tu ai, a ko te Mane, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 10 o nga haora i te ata, te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhii i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAIPUTANA,
J. K. WARBURTON,
Kai-tiki mo te Katoa.

PANUITANGA.

PEEKE TIAKI MONI I Nga POUTAPETA.

1. E TUWIHERA ana he Peeke Tiaki Moni i ia ra, i ia ra, mo te mahi Tango Moni mo te mahi Utu Moni hoki i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tireni, i roto i nga haora i whakahaerea ai te Mahi mo nga Ota Moni.

2. Timata mai i te 1 o nga ra o Hune, 1893, ko te Moni Hua e riro ana i te Kai-tuku Moni e £4 i roto i te £100 mo nga moni tae atu ki te £200 e tukua ana e ia ki te peeke pera takoto ai, ki te neke ake nga moni i tukua peratia e ia i te £200, tae atu ki te £500, ka heke iho te moni hua ki te £3 10s. i roto i te £100. Kaore e utua ana he moni hua mo nga moni i neke ake i te £500 o te kaute kotahi.

3. E tino tau ana ki runga ki te Kawanatanga tonu te tikanga mo te utu hohore i nga moni kua tukua e nga Kai-tuku Moni ki aua Peeke takoto ai.

4. Ka ahei te Kai-tuku Moni ki tetahi Peeke Tiaki Moni a te Poutapeta, ki te tuku moni ki etahi atu o nga Peeke pera i roo i taua Takiwa Poutapeta takoto ai, ka ahei ano hoki ia ki te tango mai i tana moni i roto i tetahi Peeke

Tiaki Moni i te Poutapeta i roto i te Takiwa na te marama ana hei tononga atu mana.

5. E Kore Rawa e Whakina nga ingoa o nga Kai-tuku Moni ki nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, te nuinga ranei o nga moni i tukua atu e ratou ki te Peeke takoto ai.

6. Ka ahei nga Tamariki, ki te tuku moni ki te Peeke pera takoto ai, ka ahei ranei kia tukua he moni ki te Peeke i runga i a ratou ingoa. Ki te maha atu o ratou tau i te whitu nga tau ka pena ano te tikanga mo ratou me te tika-nga e whakahaerea atu ana ki te hunga kua pakeke; engari ia e kore nga tamariki pera e ahei te tango atu i aua moni kia tae ra ano o ratou tau ki te whitu nga tau.

7. Ka ahei kia whakatuwheratia he Kaute Tukunga Topu i runga i te ingoa o te hunga tokorua, maha atu ranei mo te taha ki a ratou, mehemea chara ano ratou i te Kai-tuku Moni i runga i te tikanga topu, motu-hake ranei.

8. Ko nga tono katoa e pa ana ki te tikanga whakahaere i te mahi o nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, mo nga utu ki aua tono, e puta utu-kore ana i roto i te meera.

9. Ki te hiahia te tangata kia whakamaramatia atu etahi atu kupu mo runga i te mahi whakahaere i nga Peeke Tiaki Moni, ka taea tena te tono atu ki te Rangatira o tetahi Poutapeta, te tono atu ranei ki.

TE HEKEREETARI,

I te Tino Poutapeta, I Poneke.

Te Tino Poutapeta, Poneke.

“TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAUAURU, 1892.”

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAI-TANGA RAHUI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA I HAWERA, a te TURE, te 31 o nga ra o OKETOPA, 1893, a te 10 o nga haora i te ata, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RAHUI hou ki a JOSEPH BEST, o tetahi whenua o mohiotia ana ko Tekiona Nama 18, o Poraka XIV., NGAIRE, e 200 nga eka i roto iho ranei, iti iho ranei, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 838.

KI a Tukarangatai, Te Mira, Raliri, Hurunga, Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Manga, Te Oneta, Namanu, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tuarawhero, Tonga, Kake, Te Raukahu, Tamahaki, Turakae, Puhara, 1981 Puhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapanu, Te Manu Karioi, Hineia, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuhi, Rongopiti, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Puiakohu, Te Toroa, Toirehe, Tauria, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Tawata, Kapua, Potaka, Hineiaire, Te Rere, Rehia, Hawhaki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kumeranga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawe, Hautaweru, Rourangi, Wharepuni, Tahiri, Karewai, Pukere, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoingo, Tuhia Wharepouri, Puaroto, Hariona, Te Kaimiti, Whakarakara, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Puiakohu, Mereana, Mounu, Ngana, Puharau, Hauwhenua, Awlio, Maku, Makurangi, Rangitipoki, Hinerangi, Hinerangi te Mili, Turakawa, Te Kahui Tamini, Rangitaura, Te Ratahi, Ngata, Te Moengaroa, Ngataioma, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihira, Taumana, Te Haukupa, Tonga-aurua, Ko Tamini Taupiri, Toerangi, Tumuhiki Rongonui, Ngataruwhai Matiri, Waitaoro, Taunabere, Te Kokori, Matareinga, Hone te Poha, Taunata, Rangawhenua, Kereona, Moni, Rangimananu, Tuwehe, Hinetau, Hinehau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mereana Hawalki, mo era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Ruiri o Ngairo, e mohiotia ana ko Tekiona 18 o Poraka XIV., te ingoa, e 200 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), i runga i te ruuritanga, arako te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 838, a ki a Joseph Best, ano hoki o Normanby, kai-roho whenua, kai-tango rihi:

Notemea kua tui pukapuka whakaatu mai a Joseph Best, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-waru o nga tekiona o “Te Ture Whakataurau Rahui o te Tai Hauauru, 1892,” whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a whakaro ana au e tika ana kia whakamana tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua Joseph Best me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kuinga e tu ai, a ko te Ture, te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 10 o nga haora i te ata i te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON, Kai-tiaki mo te Katoa.

“TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAUAURU, 1892.”

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAI-TANGA RAHUI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA I HAWERA, a te MANE, te 30 o nga ra o OKETOPA, 1893, a te 12 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RAHUI hou ki a JOHN VINCENT RIDDLE, o tetahi whenua o mohiotia ana he wahanga ro Tekiona 15 o Poraka XIV., NGAIRE, 134 nga eka, i roto iho ranei, iti iho ranei, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 921.

KI a Tukarangatai, Te Mira, Raliri, Hurunga, Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Manga, Te Oneta, Namanu, Tonga, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tuarawhero, Kake, Te Raukahu, Tamahaki, Turakae, Puhara, Manga, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Puhara, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapanu, Te Manu Karioi, Hineia, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuhi, Rongopiti, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Te Toroa, Toirehe, Tauria, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Tawata, Kapua, Potaka, Hineiaire, Te Rere, Rehia, Hawhaki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kumeranga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawe, Hautaweru, Rourangi, Wharepuni, Tukahu, Karewai, Pukere, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoingo, Tuhia Wharepouri, Puaroto, Hariona, Te Kaimiti, Whakarakara, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Puiakohu, Mereana, Mounu, Ngana, Puharau, Hauwhenua, Awlio, Maku, Makurangi, Rangitipoki, Hinerangi, Hinerangi te Mili, Turakawa, Te Kahui Tamini, Rangitaura, Te Ratahi, Ngata, Te Moengaroa, Ngataioma, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihira, Taumana, Te Haukupa, Tonga-aurua, Ko Tamini Taupiri, Toerangi, Tumuhiki Rongonui, Ngataruwhai Matiri, Taunabere, Te Kokori, Matareinga, Hone te Poho, Taunata, Rangawhenua, Kereona, Moni, Rangimananu, Tuwehe, Hinetau, Hinehau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mereana Hawalki, mo era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Ruiri o te Ngairo e mohiotia ana he wahanga ro Tekiona 15 o Poraka XIV., 134 nga eka i roto iho ranei, iti iho ranei, i runga i te ruuritanga, arako te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 921, a ki a John Vincent Riddle, ano hoki, kai-roho whenua, te kai-tango rihi whakawiria:

Notemea kua tui pukapuka whakaatu mai a John Vincent Riddle, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-waru o nga tekiona o “Te Ture Whakataurau Rahui o te Tai Hauauru, 1892,” whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a whakaro ana au e tika ana kia whakamana tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua John Vincent Riddle me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kuinga e tu ai, a ko te Mane, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 12 o nga haora i te awatea, te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON, Kai-tiaki mo te Katoa.

Te Makarini Scholarships, e tukua ana i te Karete Maori, Haaki Pei.

ETORU nga scholarships hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori e tukua ana i ia tau, e £35 nga moni mo te scholarship kotahi, a e rua hoki tau e puta atu ana, ka mutu. Kotahi o ana scholarship ka kiiia ko te senior scholarship, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma ono i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga mataauranga; ko era atu scholarship e rua he junior scholarships, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma rima i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga mataauranga, ara ki nga tamariki kahore ano kia tao ki Te Aute, ki Tipene ranei kura ai, a e whakaarohia ana hoki e te Kai-tiroiro Kura Maori i hono tonu to ratou haere ki te kura i roto i nga marama tekau ma rua i mua atu o te uiuinga mataauranga. Ko te senior scholarship hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori, a e tukua ana i raro i nga tikanga kua whakataketoria e nga Kai-tiaki o nga moni mo te Makarini scholarships, kua oti te ta ki roto ki "Nga Kupu Tohatohu mo nga Kura Maori, 1893." Ko nga tamariki o uru ana ki te uiuinga mataauranga mo nga junior scholarships, ara, ma nga tamariki iti iho nga tau,

ka uiuia to ratou mataauranga ki nga mea kua oti te whakatu i roto i "Nga Kupu Tohatohu mo nga Kura Maori, 1893," mo te Tuunga Mataauranga Tuawha (Standard IV.). Engari ko nga kupu patai ka tuhia hei whakahokinga ma ratou ka pakeke atu i era e pataia ana i roto i nga uiuinga mataauranga i raro i nga Tuunga Mataauranga. Ka tu taua uiuinga mataauranga ki nga wahi e mohiotia ana e pai ana hei haerenga atu mo nga tamariki a te 18 me te 19 o nga ra o Tihema, 1893.

Ko nga tamariki e mea ana kia uiuia ta ratou mataauranga, me tuku pukapuka atu ki te Kai-tiroiro Kura, i te Tari o nga Kura i Poneke, whakaatu i to ratou hiahia kia haere atu ratou ki te uiuinga mataauranga, mo tuku atu ranei ki te Kaiwhakaako o ta ratou Kura, mana e tuku mai. Ko taua whakaaturanga me tuku mai i roto i te meera i mua atu o te 31 o nga ra o Oketopa, e haere ake nei.

Ko nga kape o nga pukapuka whakaatu i nga tikanga kua whakataketoria e nga Kai-tiaki me te ahua o te pukapuka e meingatia ana kia tuhia e te tamaiti e mea ana kia uiuia tona mataauranga, ko nga Kai-whakaako o nga Kura Maori, nga Kura nohoanga tamariki, nga Heckeretari o nga Kura Poata, me te Heckeretari o nga Kura e takote ana, a me tonu atu ki a ratou.

NA TE POPI, (JAMES H. POPE.)

Kai-tiroiro i nga Kura Maori. Poneke, te 25 o nga ra o Aperira, 1893.

"TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAAUAURU, 1892."

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAITANGO RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA I HAWERA, a te TURE, te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 2 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi Rihi hou ki a HENRY PARKER BEST o tetahi whenua e mohiotia ana ko Tekiona 17 o Poraka XIV., Ngaire 198 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), ara ko te whenua e manna te whakaaturanga i roto i nga Rihi kua rehitatia ki nga Nama 425 me 834.

KI a Tukarangatai, Te Mira, Rahiri, Hairunga, Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mauge, Te Onetu, Nuiuni, Rangitiriwhia, Te Whakabeke, Tamawhero, Tonga, Kake, Te Raikelu, Tumuhuki, Turabae, Puhara, Piki Puhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Uruanga, Hone Whakapau, Te Manu Karioi, Hineua, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuhi, Rongopuhi, Hinerangi, Kuru, Kai, Te Aio, Puhakohu, Te Toroa, Toirehe, Tauira, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Putawa, Kapua, Potaka, Hineuaire, Te Rere, Nehia, Hawhaki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kurenga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawo, Hautawaru, Rourangi, Wharepuni, Tahui, Karewai, Pukore, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoingo, Tuhia Wharepuni, Puaroto, Hariona, Te Kahuiti, Whatakaraka, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Puhakohu, Mercana, Mounu, Ngana, Puhakau, Haruwhenua, Awlio, Maku, Makurangi Rangitupoki, Hinerangi, Hinerangi te Miki, Turakawa, Te Kahui Tahiri, Rangitaura, Te Ratahi, Ngautu, Te Moengaroa, Ngataioma, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihira, Taumana, Te Hau-papa, Tongauroa, Ko Tenahi, Taupiri, Toerangi, Tumuhuki, Rongonui, Ngataruwhai Matiu, Waitaoro, Tamahere, Te Kokori, Matareinga, Hone te Poho, Tamatea, Rangawhenua, Kerona, Moni, Rangimamau, Tuwehe, Hinetau, Hinetau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mercana Hawaiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Rauo o Te Ngaire e mohiotia ana ko Tekiona 17 o Poraka XIV., 198 nga eka, i roto (nui ake, iti iho ranei) i runga i te rungitanga, arako te whenua e manna te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 425 me 834, a ki a Henry Parker Best o Normanby, ano hoki, kai-noko whenua, te kaitango rihi whakawiria:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a Henry Parker Best, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tua-waru o nga tekiona o "Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Haaauru, 1892," whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, a e whakaarohia ana au e tilka ana kia whakamana tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua Henry Parker Best me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kanga e tu ai, a ko te Ture te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 2 o nga haora i te awatea, te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON. Kai-tiaki mo te Katoa.

Nama 69.]

"TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAAUAURU, 1892."

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAITANGO RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA I HAWERA, a te MARE, te 30 o nga ra o Oketopa 1893, a te 3 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi Rihi hou ki a JOHN MILLER, o tetahi whenua e mohiotia ana ko Tekiona Nama 8, o Poraka II., HAWERA, 102 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), ara ko te whenua e manna te whakaaturanga i roto i nga Rihi kua rehitatia ki nga Nama 433 me 845.

KI a Tukarangatai, Te Mira, Rahiri, Hurunga, Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mauge, Te Onetu, Nuiuni, Rangitiriwhia, Te Whakabeke, Tamawhero, Tonga, Kake, Te Raikelu, Tumuhuki, Turabae, Puhara, Piki Puhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Uruanga, Hone Whakapau, Te Manu Karioi, Hineua, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuhi, Rongopuhi, Hinerangi, Kuru, Kai, Te Aio, Puhakohu, Te Toroa, Toirehe, Tauira, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Putawa, Kapua, Potaka, Hineuaire, Te Rere, Nehia, Hawhaki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kurenga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawo, Hautawaru, Rourangi, Wharepuni, Tahui, Karewai, Pukore, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoingo, Tuhia Wharepuni, Puaroto, Hariona, Te Kahuiti, Whatakaraka, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Mercana, Mounu, Ngana, Puhakau, Haruwhenua, Awlio, Maku, Makurangi Rangitupoki, Hinerangi, Hinerangi te Miki, Turakawa, Te Kahui Tahiri, Rangitaura, Te Ratahi, Ngautu, Te Moengaroa, Ngataioma, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihira, Taumana, Te Hau-papa, Tongauroa, Ko Tenahi, Taupiri, Toerangi, Tumuhuki, Rongonui, Ngataruwhai Matiu, Waitaoro, Tamahere, Te Kokori, Matareinga, Hone te Poho, Tamatea, Rangawhenua, Kerona, Moni, Rangimamau, Tuwehe, Hinetau, Hinetau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mercana Hawaiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Rauo o Hawera, e mohiotia ana ko Tekiona 8 o Poraka II., te ingoa, 102 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), i runga i te rungitanga, arako te whenua e manna te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 433 me 845, a ki a John Miller, ano hoki o Normanby, kai-noko whenua kaitango rihi:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a John Miller kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tuawaru o nga tekiona o "Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Haaauru, 1892," whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaarohia ana au e tilka ana kia whakamana tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua John Miller me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kanga e tu ai, a ko te Mare, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 3 o nga haora i te awatea, i te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON. Kai-tiaki mo te Katoa.

Nama 67.]

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

"TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI-HAUAUURU, 1892."

Rahui hei rihi i runga i te tikanga tono-a-pukapuka.

HE whakaaturanga tenei na te Kai-tiaki mo te Katoa kia mohiotia ai toka ka tangohia e te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa i Ponoko nga tono-a-pukapuka e hiaua mai ana tae atu ki te 5 o nga haora i te awatea o te Paraire te 27 o nga ra o Oketopa, 1893, mo nga rihi i raro i nga ihanga o "Te Ture Whakataua Rahui o te Tai Hauauru, 1892," mo nga tikanga whakaahuaere o te 13 o nga ra o Peputere, 1893, i perehitia nei ki te *New Zealand Gazette* i te 23 o nga ra o Peputere, 1893, me te *Kahiti* ano hoki i te 23 o nga ra o Peputere, 1893, mo nga rahui e whakaahuaia ana i raro iho nei, e maa na te nama o nga Rota, i runga i nga tikanga ka whakaaturia i raro iho nei:

Nama o te Rota.	Tekiona.	Poraka.	Takiwa Ruuri.	Nga eka.	Te utu reti i ka-rangatia mo te eka.	Te hui-huinga o te utu reti mo te tau.
				E. N. P.	£ s. d.	£ s. d.
1	1	10	Opunake	139 0 0	0 1 6	10 8 6
2	2	10	"	152 0 0	0 1 6	11 8 0
3	10	10	"	146 0 0	0 1 6	10 19 0
4	11	10	"	237 0 0	0 1 6	25 5 6
5	12	10	"	139 0 0	0 1 6	10 8 6
6	87	11	"	229 0 0	0 1 6	15 0 0
7	27	14	"	159 0 0	0 2 6	18 15 0
8	23	14	"	143 0 14	0 2 6	17 17 8
9	17	6	"	155 0 0	0 1 0	7 15 0
10	18	2	"	72 2 6	0 1 6	5 8 9
11	Wawahanga 2 o 19	2	"	99 0 0	0 1 6	7 8 6
12	20	2	"	99 0 0	0 1 6	7 8 6
13	Wawahanga 1 o 23	2	"	80 0 0	0 1 4	5 6 8
14	Wawahanga 2 o 24	2	"	199 2 0	0 1 3	6 5 8
15	25	2	"	59 2 0	0 1 0	2 10 0
16	26	2	"	99 0 0	0 1 0	4 19 0
17	Wawahanga 1 o 41	2	"	162 2 0	0 1 4	10 16 8
18	Wawahanga 3 o 40	2	"	98 0 0	0 1 4	6 10 8
19	39	2	"	29 2 0	0 1 5	3 19 2
20	38	2	"	49 0 0	0 1 5	2 16 8
21	Wawahanga 2 o 37	2	"	139 0 0	0 1 5	9 16 11
22	Wawahanga 2 o 36	2	"	150 2 0	0 1 6	12 15 9
23	Wawahanga 3 o 33	3	"	172 2 0	0 1 6	12 18 9
24	Wawahanga 2 o 7	3	"	66 2 0	0 1 2	3 17 7
25	Wawahanga 1 o 5	3	"	249 0 0	0 1 2	14 19 6
26	Wawahanga 2 o 5	3	"	249 0 0	0 1 2	14 19 6
27	Wawahanga 1 o 4	3	"	198 2 0	0 1 2	11 11 7
28	Wawahanga 2 o 4	3	"	198 2 0	0 1 2	11 11 7
29	Wawahanga 2 o 3	3	"	159 0 0	0 1 3	9 7 6
30	121	1	"	15 0 0	0 2 6	1 17 6
31	Wawahanga 2 o 1	2	"	130 0 0	0 2 0	12 0 0
32	Wawahanga 1 o 42	2	"	22 0 0	0 1 6	15 6 0
33	Wawahanga 2 o 43	2	"	234 0 0	0 1 4	13 12 0
34	Wawahanga 3 o 42	2	"	234 0 0	0 1 4	13 12 0
35	Wawahanga 1 o 2	3	"	241 0 0	0 1 2	14 1 2
36	Wawahanga 2 o 2	3	"	241 0 0	0 1 2	14 1 2
37	Wawahanga 1 o 118	1	Taone-hipi o Rahotu	0 1 0	...	5 0 0
38	Wawahanga 2 o 118	1	"	0 1 0	...	3 0 0
39	Wawahanga 3 o 118	1	"	0 1 0	...	2 0 0
40	Wawahanga 4 o 118	1	"	0 1 0	...	2 0 0
41	Wawahanga 5 o 118	1	"	0 1 0	...	1 19 0
42	Wawahanga 1 o 123	1	"	0 1 0	...	3 0 0
43	Wawahanga 2 o 123	1	"	0 1 0	...	1 0 0
44	Wawahanga 3 o 123	1	"	0 1 0	...	1 0 0
45	Wawahanga 4 o 123	1	"	0 1 0	...	1 10 0
46	Wawahanga 5 o 123	1	"	0 1 0	...	1 19 0
47	Wawahanga 1 o 124	1	"	0 2 0	...	2 0 0
48	1	14	Cape	179 0 0	0 1 2	10 18 10
49	2	14	"	138 2 0	0 1 2	8 1 7
50	3	14	"	163 2 0	0 1 2	9 10 9
51	4	14	"	151 2 0	0 1 2	7 13 5
52	5	14	"	79 0 0	0 1 2	4 12 2
53	Wahi o 4	5	"	105 0 0	0 2 6	13 2 6
54	148 me 143	...	Okapa Cape	65 0 0	0 0 9	2 9 4
55	Wahi o 14	11	Wahara	65 0 0	0 0 4	8 8 4
56	123	...	Okura Cape	51 0 0	0 0 9	1 18 3
57	129	...	"	59 0 0	0 0 9	1 18 1
58	137 me 141	...	"	71 0 0	0 0 6	1 15 6
59	151 me 152	...	"	95 0 0	0 0 6	2 7 6
60	1 me tetahi wahi o 189	...	Huhurangi	46 0 0	0 5 0	11 10 0
61	2	9	Opaka	75 0 0	0 1 9	3 15 0
62	1	5	Hidiroa	230 0 0	0 2 0	29 0 0
63	12	6	"	193 0 28	0 2 0	39 12 6
64	24	3	Wairoa	55 0 0	0 3 0	5 5 0
65	36	11	"	37 5 0	0 6 0	11 6 6
66	Wawahanga 1 o 149	4	Waimate	30 2 0	0 8 0	16 4 0
67	133	1	"	5 1 0	0 9 0	2 7 3
68	38	10	Opunake	133 0 0	0 1 6	9 19 6

Ko nga tau e whakaotia ana mo ia rihi mo ia rihi e rua tekau-ma-tahi nga tau, timata mai i te ra i kua ai te kai-tuku tono-a-pukapuka be kai-tango rihi ha.

Ena hei te rihi nei te whakarokotanga i ia rua-tekau-ma-tahi tau, i ia rua-tekau-ma-tahi tau, i runga i nga tikanga ka whakaaturia i roto i tenei ture.

Ko te utu reti, me utu whakamua mai te hua, i ia owa-ma-uma, i ia ono-ma-uma.

Ko nga tono-a-pukapuka katoa me hui ki roto ki tetahi kawa-pukapuka ka hiri ai, ka tuku atu ai ki te Kai-tiaki mo te Katoa i Ponoko, me penai te tuinga ki waho o taua kawa-pukapuka ara: "Whakataua Rahui o te Tai Hauauru," Tono-a-pukapuka mo te Rihi o Rota Nama, i panuitia mai i roto i te *New Zealand Gazette*, i perehitia, i te 23 o nga ra o 1893.

Ke ahei te tono kawa-pukapuka hei tikanga mai i runga i taua tikanga, ahua tono-a-pukapuka, ki tuturu hoki kua ori nei ana ahua te perori, i nga rangatira o nga Pontapeta i Opunake, Manua, Normanby, Wairoa, Waverley, Stratford, Wahara, Gaito, me Puniko; me nga Kai-whakaahua hoki o te Kai-tiaki mo te Katoa i Haverang Patea; i te Tari hoki o Te Rerata, Kai-whakaahua Rahui Maori, i Niu-Panapanapa; me te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa i Ponoko.

Ki te hiahia tetahi rangata ki te tuku tono-a-pukapuka mo nga Rota maha atu i te kotahi, me nohu-ke te tono-a-pukapuka mo ia Rota mo ia Rota, me nohu-ke hoki te ki-tuturu mo ia tau ana pihi, i meingitia kia mahia i raro i nga tikanga o te rima-tekau o nga tekiona o te Kapu Apihi ki taua Toru.

A he tuku mai hoki i roto i ia tono-a-pukapuka nga utu reti mo nga mara e ono, o nga utu reti, i ka-rangatia e te kai-tono, nga moni o £3 3s. hei utu mo te mahinga i te pihi me te rehitaanga, me nga utu mo nga Pene-Kuihi mo te rihi ha te tauria hoki. Ke hei te tuku mai i nga tieke kua oti nei te maaka e te Peeke (me whakaaru ki roto ki nga tieke te utu Peeke mo te tihianga) nga ota moni o te Pontapeta ranei.

Ke tuba atu he pukapuka e te Kai-tiaki mo te Katoa ki nga kai-tuku tono-a-pukapuka i mana nei a ratou tono, hei whakautu atu ki a ratou kua whakaotia a ratou tono, a i roto i nga ra e toru, tekar i muri iho i te tukuanga atu o te pukapuka whakaatu, he mea aia rehita i tukua atu ai i roto i te Tino Pontapeta i Ponoko ki te kainga i whakaaturia e te kai-tuku tono-a-pukapuka, me tuhia takitoru o ratou nga rihi.

Ko nga reti me nga taake e tau nei kia utua mo ana whenua i muri mai i te 30 o nga ra o Heptema, 1893, ma te kai-tango rihi ena e utu.

Ko ia tono-a-pukapuka, ia tono-a-pukapuka kaore nei i rite te moni i whakahuatia i roto ki te moni utu reti i karangatia, ka mana-kore e kore rawa e taia te whakaae atu, e kore hoki e taia te whakaae te tono-a-pukapuka mehemea e puare noa ana te kawa, mehemea hoki kahore i tukua tahitia mai mo taua tono te ki-tuturu i runga i te ture tikanga i meingatia nei kia mahia i raro i nga tikanga o te rima-tekau o nga tekiona o taua Ture, me te tuku taki mai ano hoki i nga utu reti mo nga maraana e ono, me nga moni e £3 3s. kua kua i mua ake nei.

Mehemea ka rite te moni i whakaaturia e tetahi kai-tuku tono-a-pukapuka i neke ake tonu utu i te etahi, ka nui ake ranei tonu utu i te utu reti i karangatia ra, ka kua ko te kai-tango riihi ia, a ka tika kia riro i a ia te whenua ina ka oti e ia te tuhū taktoru i te riihi, a ka oti hoki i a ia te whakarite era atu tikanga katoa e pa ana ki taua riihi e tika nei i runga i te ture tikanga kia mahia.

Mehemea e rite tuhū ana te utu reti e whakaaturia ana e nga kai-tuku tono-a-pukapuka tokorua, mahia atu ranei, me te neke ake hoki o taua utu i te utu i whakaaturia e etahi, hei reira ina ka oti te titiro nga tono-a-pukapuka katoa, me ata whakatau te tangata moni te riihi e te Kai-tiaki mo te Katoa i runga i te ritenga maha vota, i runga i te ara e whakaaro ai ia e tika ana.

Ko nga moni tamana me nga moni hoi utu i te mahinga o te riihi e takuna mai ana e nga kai-tuku tono-a-pukapuka kaore nei i mana a ratou tonu, ka whakaahokia atu ki a ratou ina tonoa mai e ratou.

Mehemea e kore te tangata kua kua nei he kai-tango riihi ia e tuhū i tonu riihi i roto i nga ra e toru-tekau i muri iho i te taenga atu o te tono kia ia kia pera, hei reira ka riro whakarere atu taua moni tamana me nga moni e £3 3s. kua kua i mua ake nei ki te Kai-tiaki mo te Katoa, a ka tino muna, ka tino kore rawa atu noki tonu mana tonu i te riihi pera.

Ko te riihi me nga tikanga o taua riihi hei tuhinga ma te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia rawa ko te Kai-tiaki mo te Katoa kua oti te whakaatu i roto i taua ritenga whakahaere kua whakahuatia i runga ake nei, otiia e pupuri ana te Kai-tiaki mo te Katoa i te mana ki a ia e ahei ai ia te whakarere ke i etahi kupu i runga i taua e whakaaro ai e tika ana.

He mea pai kia titiro ki te Ture me nga ritenga whakahaere kua whakahuatia i mua ake nei, te hinga e mea ana ki te tuku tono-a-pukapuka mai, ka kua hoki he wahi ano taua Ture me ana ritenga whakahaere no tonu pauni.

Mehemea e kore i etahi tikanga pehea ranei e kore te Kai-tiaki mo te Katoa e ahei te tuku riihi mo tetahi o nga whenua kua whakahuatia i mua ake nei, e kore te tangata i tika nui tonu tono-a-pukapuka e wahi mana ki te tono utu whakaora, utu pehea ranei.

E whakaarohia ana kua whakaaturia tikatia nga eka o ia Rota o ia Rota i roto i te rarangi whenua i mua ake nei, otiia mehemea i iti iho nga eka i nga eka i whakaaturia ra, e tau ana kia tango riihi te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia mo te whenua i iti iho nei nga eka i roto, a e kore hoki e whakaarohia te takunga iho, he moni whakarite ranei.

Mehemea e rahi ake ana nga eka o tetahi Rota i nga eka i whakaaturia i roto i taua rarangi whenua, e pupuri ana te Kai-tiaki mo te Katoa i te mana, mo te tuhū pukapuka whaka-atu atu ki te kai-tuku tono-a-pukapuka mo te whakakore i taua kupu whakaatanga, engari ia e kore te tangata pera e wahi mana ki te tono utu whakaora, utu pehea ranei.

Ka kua tauhi pauni he wahi mo tetahi kupu whakaatanga mo te tuku riihi mo te Rota i roto i taua rarangi whenua kua kua i mua ake nei ki te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia.

Te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa, Ponoke, Heptema 27, 1893.

NA TE WAPUTANA,

J. K. WARBURTON,

Kai-tiaki mo te Katoa.

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e HAMUERA KOHITARE, Kai-ta a te Kawanatanga, Ponoke.